

ШЫН

РСФСР-нің Компартиясының Тыва рескомунун, Тыва АССР-нің Дээди Сөвединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

Россия Федерациясынын болгаш РСФСР-нің конституцияларынын төлөвилелдеринин дугайында
ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СӨВЕДИНИН ДОКТААЛЫ

Тыва Автономнуг Совет Социалисттик Республиканын Дээди Сөведи О. Г. Румянцевтиң ажалынын болуунун беттээзин Россия Федерациясынын Конституциясынын төлөвилелин, а ол ыш-наш «Россиянын коммунист-терин» инициатива болуунун кийерин РСФСР-нің Конституциясынын төлөвилелин сайгарып чугаалажып көргөш, доктаадыр болза:

1. Россия Федерациясы-нын Конституциясынын төлөвилелин, ооң социалисттик тургузунуң дүжүрүнчө, СССР-ни буурадырыңа уг-ланганын, РСФСР-нің сос-тавында кирип турар респу-бликаларнык түрүнө сувер-ендигин кулаң көрбөй, оон национал-девисээр тургу-зугарынын статусун док-таадып тургусайың, Россия Федерациясынын керээлиң

үндөзиге тургузугарынын аргазын чок кылдып турарын барымдаалааш, таарышпас деп санаар.

2. «Россиянын коммунист-терин» депутат болуунун кежи-гүннеринин — РСФСР-нің улус депутаттарынын ин-циатива болуунуң кийерге-нин РСФСР-нің Конститу-циясынын альтернативтиң

төлөвилелин чүүдүт деп

3. Тыва АССР-нің Дээди Сөвединин Президиуму, док-таамак комиссиялары, Ми-нистрлер Чөвүлели кийерге төлөвилелеринин сомгу-тур-ларын өөренип таныжары-ла, туманын, демократтык социализмин, эрге-хоойлу-лук совет социалисттик ку-рунени тургузугарынын деп

аргедиг, суверенниң социа-листтик республикаларын-Эвнелинин чаартыларын эрге-ажыктарына дүүштүр төлөвилелер талазы-биле оларнын туружун тодара-дырыңа дузаны көргүзөр.

Тыва АССР-нің Дээди Со-вединин Даргазы Ч.Д. ОН-ДАР.
Кызыл хоорай.
1990 чылдын декабрь 14.

СОВХОЗУ АҢАА ЧОРГААРЛАНЫР

«Мурнакчы» совхозтук директору Николай Степанович Кукузеттиң кабинетин-ге баргаш, эки ажалдык бир малчынын аалына чедип, ажал-ың-биле таарынар дөш келгенини чугаала-дым.

— Хоочун! хойжувус, Ты-ва АССР-нің алдарың малчыны, аренда нерээзин кийер соода безин өскө-лөргө үлгөргөңүз көргү-зүп чоруур Серен-оол Хер-текович Дары-Хөөгө бар-зыңа тааржыр боор—дөш, оон дугайында чыгып, мак-талдык сестерин чугаала-дым.

«Чини-кара» саалаар эвес, айтып бергени Барзак даш-ны соңгу эдэс Кызыл-Бүт деп черде турар кыштага чедире бергени. Серен-оол Хертековичини хой кадарын чорууна дийти. Аалага ар-кан ортун кызы Алаама-ны элertип алгаш, аал ко-данын эртин көрдүм. Ка-жы-хораанын ишти кургап болгаш чыгып, Чаш ту-ра-гарынын ажалыг тургуз-гөрөөлөр бар. Аалаңга төгөр кургап одиги куулавырлап алган. Аңаа чурттар чедир, Сайгыткан дун, хун чок кы-вар. Суг кудур доксарын черге хөмгөш, домас кыл-дып чыгылап каан. Ийи анги чадагай кажаа ишти-не сарааттааны мал ченин-ге ам-даа хол дөбөзөн. Азы-ралче кирген хой амды-зында чок. Бажыңыңа база кийрим. Кышка удуур хы-намачыг септээш, шалазын хурек дозу-биле будааш, ханаларын агарты чугайлап каан.

«Аала келген кийге аяк эрин ызырттыр» деп ты-ва чоңуну хундүлээчелин көргүзөр мерген чугаа бар ышанжыг. Аялканма агарты сүттен каан хойго-с-ары шайын куулап, саржаан салып, печкасына болууну бажыңыңа хлест» кезип, чыгып холаан куурун дег-геп салды. Малчың өг-буле-ниң ажалыңа ызымаа, амдыралыңа шыраа шак оон безин тодоргай биддине бергени.

Аалдын адаа кырынар артын мээсте тарай оштаан хойун харап орган малчы-ны оруу черге кий деп ал-гаш, ужурушым. Назы-ха-ры уладым. 61-ни ажал бар чоруур дээрине ба-тай көргөн кийи бузурес, шоваа карактарым ам-даа чыгып-серген, ары-баңында сымгалар көзүлөш, аяны-шыг, чугааңар кийи болду. Одарга чугааыс олла до-раан эгелзэн.

Өг-буленин эрес-кежээ херээжин зээп, он урут-ла-рыңа аады Кырмы Хер-текович-биле нерзэн баш-тай колхозка. Оон соонда уру чылдар дүргөүндө мал чурттан чоруур чоңу билер. Уруларын өскөн, чамызын агыт өг-булениң, Сүт-Хөлдө Советер ажалдагычы Ва-лентинаны, алтеңга ажал-дар мергелжил шилип алган Василсаны, совхозунда сарлык надарчыны Васи-линин адап, салааларын баскылап санап боданып ора, мыңча диди.

— Орланым Совет Ар-мийини хуруеленинде ыдык-тыг хууэлзегин эрттирип турар. Халажың көзөгө, ко-даныңа хоомуну аааа ху-лээдиң бергеш, чаныңа дагыныкчылар мен. Бе-леткеп алган салгакчыңа

Александр ХЕРТЕК.
(«Шынык» корр.).

1991 чыл
январь
4
пятница
№ 3 (14502)
Садар өртөз 10 көп.
(Чагыдар өртөз 6 көп.)

Уенин
судобы
Дүүн
ФЕВРАЛЬДЫН
УЛУУНДЕ

Ан.Довураттың авто-транспорт бугурулгези-нин 45 чолзачылары эртең чылдык планын лаалгаларын куусеткен, бо чылдын январь бол-гаш февраль айларын улутунде ажаллап турар-лар.

Чүк сөөртүр автоколон-наларын башкарыкчыла-ры Быттыг-оол Куулар, Сергей Суханов, Михаил Кукузет болгаш өскө-лө-рин-даа удурушым. Чо-ло-ло-ло чыл планын куу-сеткен. Оон аягыда Ба-рай-Хемчик болгаш Бай-Тайга районнарын чур-такчыларын суурааже чо-руу турар автобус чолзачы-лары Владимир Кипиан, Эрес-оол Сарыглар чоңу агартырып, пассажирлер сөөртүр планынын база ажыр куусеткенер.

Орун тудуунда ажалла-п турар Ш. Шахмуратову, бейзин болгаш хөмүр-лаш сөөртүлгезинде Г. Петро-вун бригадалары боттары-нын планынын куусеткен, хей дугуйларын болгаш кы-вар-чаар материалдарын камнап алганын.

Ол дугайында бугурул-ге план килдинини на-чалыгын Ольга Иванова Суханова дамчыткан.

Александр ХЕРТЕК.
Бөгүн
САЯННЫ
ТАВАРААШ...

Республиканын шко-ла-чылары боттарынын кыш-кык дүргөүндө, ооң ула-даа база-ла содуу, ор-ганизастыг эрттирип тур-рарлар. Оларын чамы-тары бо хуунерде көздө-де мал-маган араалыа бачым иште ада-незиге дузалажып турар.

А Кызылдың №2 шко-ла-зын 8—9 класстары-нын өөреникчилери бистин кожаыс Ханасияге турист-тер чоруккан. Олар орука-уул-дөгем Санниын чарааш бойдуу чурумалдарын со-нуургал, Абанан хоорайга четеш, оон културлук амдыралын, төгүлүг чер-лерин болгаш кыш-аңалдын алдарын кийер-биле та-аржыр аргаларыг. Олар аааа боттарынын үе-чегерин школачылар-биле калы-пырал нежээзинге кийер-лер.

Чоруукар чогузун, уруу-лар!
(Бистик корр.).

Даарта
САЯНЧЫЛАРНЫ
МООЛГА
МАНААР

Аны-дунма Моолдуу-Бисе кожа-хөлөө чылдар укс аймакында бөдү-күлтура ажалдакчыла-ры чаа чылда респу-бли-канын Култура минис-терствозу, Курне фи-лармония-биле култу-ра солчулукунуң ду-гайында керээ чарары-биле бисте аалдан кел-ген.

Оларын Улангом хоорай-да хөгжүш-ши театрынын уран чуул удурутуузу, Москвада Луначарский ат-тыг ГИТИС-тин доозучуу Шириндинин Амарсайхан баштап алган келген. Де-легациянын составында ба-летмейстер Б. Лхасурун, хөгжүм удурутуузу Д. Бамбака, тыва кырылар кууселери-биле көрүнүгө билдингир ыражы Ч. За-хиржав олар бактап турар.

Бот-боттарынын хей ула-аадакып маанкан, ийи чо-мун уран чуулун ханын-а, биле билчир өнүктөрдө чү-дөп? Дугурулга доран че-дид алдынан. Бо чурттан эгелей бергенине 1991 чылда Моол хууснаалдын мурут 70 чыл болур оюнда Курненин «Саян» ансам-бли улустун улут Наадымы таварыштыр аааа чедип, байлан уран талантынын ба-раалгалар. Дараазында моол өнүктүрген ханын ко-нцерттин бисне келерлер. Уран чуул удурутуулары, салетмейстерлер, дириж-ерлер солчулукуну база бот-саныр. Аалчуртуне аялтан-тар-лар.

Седип МОНГАЛ.

Тыва АССР-нин улус ажал-агынын экономикаын быжыктырып экижидеринин болгаш рынок харылзааларынче шилчилгенин программазынын дугайында
ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СӨВЕДИНИН ДОКТААЛЫ

Тыва АССР-нің чаааның кирип келгени «Тыва АССР-нің улус ажал-агы-нын экономикаын быжык-тырып экижидеринин бол-гаш рынок харылзааларын-че шилчилгенин кол уг-ла-нышкынынын». «Эконо-миканын быжыктырып эки-жидеринин болгаш рынок харылзааларынче шилчил-генин программазын бөт-тандырып чорударынын та-лазы-биле Тыва АССР-нің министрстволарынын ве-домстволарынын болгаш бу-дүрүлгелеринин практиктиң ажалынын планын» чуга-алажып көргөш, Тыва Авто-номнуг Совет Социалист-тик Республиканын Дээди Со-вединин доктаадыр болза:

1. Тыва АССР-нің улус ажал-агынын экономика-ын быжыктырып экижиде-ринин болгаш рынок харыл-зааларынче шилчилгенин программазын колдуунда чүүдүл деп көөр.

Депутаттарынын кийерге эдилелерин, саналарын барымдаалап көрүп тургаш, программаны чедир ажалдап кылдырып болгаш респу-бли-канын бугу күрүнө болгаш ажал-агы организациа-ларын соггарладып болбас ажал-агынын үндөзиге кылдыр оңу-лонга калса-да, биле таарыштар төлө-дө, тус черин солунанын парларын Тыва АССР-нің Министрлер Чөвүлелине дагыр.

Шилчилге үе-чааында экономикаын хөгжүдөңгө темненин бодунар-ла долу.

зу-биле хөвээр арттырары, ажал-агы харылзааларын туудар, хамаатыларын соци-ал камгаладып хандылары, чоңуну амдырал дөңгөш, оон дым куулаачылык болдуруба, хөргөлө рыно-гун катан тургузар болгаш чогуучалык болдуруба, ба-раан бугуру-лгелеринге эко-логиялык хосталганы бол-гаш өнүчүп бугу хөвирле-ринин дөңгөлөг ажалла-тарын аргаларын бээр, корум-чуруму хандылары республиканын Министрлер Чөвүлелинин улус депутат-тарынын районнар болгаш Кызыл хоорай Советтерин, нин куукомнарын, ми-нистерстволарын, ведом-стволарын, каттыжыш-кынынын, бугурулгелер-нин болгаш совхозтарынын удурутуларын кол со-рулгазы деп санаар.

2. 1991 чылда продукция-ны, чиг этти, материалдар-ны, металлды, четчелээр кылдырарын, чоңуну хөргө-лө планнаттыңан дене-лиден куду эвес кылдыр чорударынын керээлери-чарарын министрстволар, ведомстволар, каттыжыш-кынар, бугурулгелер бол-гаш организациалар, Кур-не-нин «экономия-хары-за-лыг» Тыва республика ком-паниязы, Тыва агроханды-рылга декабрь айда доозар журут.

3. Министрлер Чөвүлели, министрстволар, ведомстволар бугурулге болгаш керээ сагыла-чурумун, быжыг-

лаар, бар бугурулге аргала-рын долу ажаллаар, чарыг-дал-карылгаларга удуур меха-низмни болгаш долу бот-оругла-чарыгалары идешей-лиг шилчедир, бугурулге-нин орулгалы болурун бед-инерин, продукциянын на-турга талазы-биле бугурур хөмчөзүлгөн кудуларын болдурузынын, бу-дүрүлгелер доугаар ден-дески чо-рударынын талазы-биле соң-гаарладып болбас хөмчө-лө-рини алыр. Ажал-агыны эвес, харыскалга чок черу-ка болгаш ажалга четчө-р-ге удуур контрольдү база не-гелдени шилчигер.

4. Агроулетпур компле-ксин, кодоонин социал-адарын хөгжүдөңгө про-грамманы бир ай хуусаа-ын иштинде белеттээш, Тыва АССР-нің Дээди Сөвединин сессиясында чугаалажып көрү-биле кирип кээрин Министрлер Чөвүлелине, Агроулетпур өвилелине дагыр. Программаны ажал-дап кылдып турар үедө чур-та-талгын болгаш култура амдыралдын туудуларын, агроулетпур компле-ксинин чур-терде болбас-зыралдыг улетпурин хөг-жүдөңгө, көдөз черлерге электржикилгенин, хары-ла-аа чөспөттеринин радио болгаш телевиденин, АУ-тун тууду индустрия-зын базаларынын, орун-тарын туударынын айтыр-ларыңе оңа кичээңей са-лар.

5. Министрлер Чөвүлели улус хөргөлөңгө бараан-

нарын бугурур адырларга инвестицияны дика көвүдө-дип тургаш, республиканың социал-экономиктиң инфра-структурасын экижидер бол-гаш чиг этти ханын-биле болбазыралды, социал адыр-нын хөгжүдөңгө, республика-нын тууду индустриязын бар аргаларыга дүүштүр-гөн хөмчөзүлгө туудула-тууду хандылар соруга-биле 1991 чылдын бюджет-динден эгелзеш, инвестиция политиказына боттук өскө-рилделерин кылдыр.

6. Рынок экономиказын боттарынын үндөзигин хандыларынын документле-рин: тус чер бот-башкары-нылазынын болгаш тус чер ажал-агынын дугайында, бүрүн эргелерин аңгыла-рынын дугайында, үндүрүл-гө дугайында, өңүт дугайында, чер дугайында, ар-ла болгаш тыяктыг бугу-рулге ажал-чорудулазынын дугайында, биче болгаш улусчу бугурулгелер дуга-йында, тараачын (арат) ажал-агыларын дугайында, чоңуну орулгаларын ин-диксастарынын болгаш эң эвээш хөргөлө бюджет-дин дугайында хойууларын болгаш доктааларын 1991 чылдын бирги кварта-лында белеттээш, Тыва АССР-нің Дээди Сөведин-ге бадыладыр-биле кире-рин Дээди Советтин Прези-диумуна, оон доктаамак ко-миссияларына, Министр-лер Чөвүлелине дагыр.

Башкартылымыг рынок экономиказынче шилчилге

үзөңдө чоңу ажал-биле хандыларынын болгаш оон социал камгалаалынын про-грамманын «Тыва АССР-нің чурттакчыларын ажал-биле хандыларынын социал ка-мгалаалын дугайында» кам-лау хой-нигити ажалдарын организастарынын, каар-дын белеттээринин бол-гаш эдө белеттээринин дуга-йында дүрү-биле кады 1991 чылдын марта Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлели кирип көр.

7. 1991 чылдын бирги кварталында боттарынын сессияларына рынок ха-рылзааларынче шилчилгени деискээрлер аайынын про-граммаларын чугаалажып көрүп улус депутаттарынын Кызыл хоорай болгаш райо-нар Советтеринге сумелээр.

8. Тыва АССР-нің Дээди Сөведи улус депутаттарынын Советинин, күш-ажыкчы коллективтерин, республика-нын бугу-чурттакчыларын, хой-нигити организациаларын бо байдалды угаа-билерин-че, хамааты болгаш нацио-нал чөпшээренигекке, улус ажал-агынын быжыктырып экижидер болгаш рынок эконо-миканынче шилчилге тала-зы-биле хөмчөлөңгө боттан-дыр чорударыга бугу ку-жун каттыжыгырынче кий-гырып тур.

Тыва АССР-нің Дээди Со-вединин Даргазы Ч.Д. ОН-ДАР.
Кызыл хоорай.
1990 чылдын декабрь 12.

Тыва АССР-нің Министрлер Чөвүлелинде

ЧАДАНАНЫН ХӨГЖҮЛДЕЗИН ДҮРГЕДЕДИР

Сөөдү чылдарда Чадаана хоорайнын экономикаын бол-гаш социал хөгжүлдөз иле-э-биле хожудуп турар. Он ийиги беш чылдын дүр-гузунда хоорайга чамыс-даа школа, урулгар албан чери, эмнеге болгаш коммунал ажал-агынын объектин ажаллап кирбөөш. Ыла-гы чуртталга бажынары-нын тууду барык чорбайн турган. Бөгүн хоорайны бир чурттакчызын 7 дөр-бөчлин метр чуртталга шөлү онаажып турар. Ол респу-бликада эмне куду дешел-дир. Сөптөгө болгаш ажал-ла-дын бугурулге күчүлери чоңудан, тык хей чаа-м-нар ажаллаптымас апарган. Инженер четкилери чоңуну түнелинде хоорайда чам-гыс-даа чагаайжыттыган

бажы чок. Школа назын чөтөзүн урулгарын чүлгө 42 хуузу аял-сатарда ха-раа туттунган. Школа-ларда өөреникчилер саны көвү-дөз, ычанган ийиги, чшкү ээлгеге урулгарын 60 хуу-зу өөренип турар.

Районун төп эмелгези база кончуг берге байдалда. Кезип эмээр, нинти, хал-давырлыг аарылар, сомати-ка болгаш божудула сал-бырлары эрги, айылдыг бажыналарда турар. Ол ыш-наш сарды болгаш хой-ни-тин чөмөңгөзгенин, кул-тура болгаш уран чуулдын объектилеринин тууду чы-дып калган. Хоорайны ча-гаайжытазы барык чор-байн турар, оон санитарыг байдалы кончуг байг.

Хоорайнын экономиказы кошкан, ында орулгалыг бу-дүрүлгө черлери, ылактыг чиг өт болбазыралды кы-ларынын талазы-биле бичин күчүлүг бугурулгелер тур-густумайын турар. Хлеб, сүт заводтары, үлөтпур комбина-ды сандаргай байдалда. Тууйбу заводун туудар черин шын эвес шилип алганын-дан чаа завод ажалдавайн барган болгаш оон дериге-ли тонавтылган. Ол дөш оном-даа харыскалга наашпаан. Транспорттук материал-техниктиң бааза-зы кошкан.

Ол бугу чоңуну, күш-ажыкчы коллективтерде ки-жилерин ден-дески ажал-дарында база бугурулгедиг болурунга шаптыгы ужу-

раштырып, сеткил-хөонге багай салдары чедирип ту-дар. Кийерге өйү келген айтырларынын шилчилгел бээрин районну удурутла-зында нагеп, дилеп, санал-дап, шүгүмчүлөп мага хан-ган. Устүнде турар совет болгаш ажал-агы орган-нарын күсөдиринге бузурел шуут чиген.

Кем-херек үлгөдигиникин өөп турар. Интеллигенция, ылактыг эмчилер, инженер-техниктиң ажалдакчылар өскө районнарыге көкүп эгел-зеш. Ынчанганш бо бугуңу барымдаалап көргөш, Тыва АССР-нин Министрлер Чө-вүлели он ушкү беш чылда Чадаана хоорайга чуртталга бажынарын болгаш социал адырың объекттеринин

туудун дүргөдигинин та-лазы-биле хөмчөлөңгө то-дарткан доктаалды 1990 чылдын декабрь 28-ге ху-лээп алган. Ук хөмчөлөңгө кол уткааы акша-төрикти үндүрүп бээрин көвүдө-көш, тууду ажалдарын Ча-даана дүргөдигинче уг-ланган. Доктаал-биле хол-баштыр министрстволар, ве-домстволарга хамаарышкан даалгаларын бергени.

Ук доктаалдын күсөлдө-зин хандыларын Тыва АССР-нің Министрлер Чө-вүлелинин Даргазынын ора-лакчызы В. П. Болотка-болгаш Министрлер Чөвү-лелин Херектер эргелели-нин тууду болгаш тууду ма-териалдарынын үлөтпурини килдингине дааскан.

ДӨҢ-ТЕРЕК ФЕРМАЗЫНДА

— Сүт саалазын эрте-жи доозутуус. Сүттү ма-шинаже куткан, Кызыл-Ма-жалыктың сүт заводунче чо-

рударымыс ол—деп, Хорум-Дагда Дөң-Теректин сүт-бараан фермазынын эрге-лекчи Уран Ховалыгың

чугаазын дыңнап тур бис. Ферманын ажал-ижи шу-лаашкыныг. Эртең чылда кооперативче шилчээш. Түң

неддер ортумак болган. Ча-рыгалдар көвүдөзүн фер-манын кадарчыны Василий Куулар чугаалап тур. Ча-

рыгалдар хей болган ужу-рунда продукциянын өртө-үзөң эвээш болганын ажал-чың демгелдиги.

Бичалла-даа анаа мунга-давайн, улам эки ажалда-рын ферма улузу дугуруш-кан. Мал ченин белеткеп алыр дээш, олар чайын кү-женишкенин ажалдаан. Сенаж, силос, көк ситен, та-раа саваны ам-даа элзөн бар. Мал ченин камнаа-ры-биле ишкери олардыг черлерге кадарып турар.

Андымында чүс ажыр инекти саарлар. Сүткү-пору. Ол эртен он чеди би-дон сүттү Кызыл-Мажа-лык чорутулар. Ферманын ажал-ишчилери саар ма-жык баш санын көвүдө-дип саргып салган. Ынча-ганш саар инектер турар улут, дөңгөп кээжалар хө-рөк апарган. Быздалга ба-ла таарыжылыг кээжалар тудары чугула. Мында эргн

чымыт туудулар малга та-арымча чок болу берген. Дөң-Теректин бо ферма-зын чорту сайзыраткан. Чөөн-Хемчикте Хорум-Да-гурунун улут бугурулгезин бодурумы чугула. Оон сар-ган сүдүн суурга салып-даа болур. Садиктерге, ортумак школа-даа берип болур дээрзин саанчылар, кадар-чылар чугаалап турдулар. Суурга столованы ажалы-тарга, анаа база сүт хөре-де болгай.

ЧУРУКТАРДА: ол ферма-нын саанчызы Дарый Оор-жан, ажалчылар Ален-сар Чинит-Доржу, Соном Монгуш дужар сүттү ма-шинаже кудуп турлар. Окөмчүк ОНДАРНЫН фо-толары.

БАЙДАЛЫВЫС ТААРЫМЧА ЧОК

Тийм таарымча чок байдалды, бийшгй хэрэгшн-дир дээршн номхучуларга чугаалахад-
амь.

Суд хэрэгшн чаа бажы-
кшмшн тудуунш дугайылда
айтырлыгшн бшстер каш чы-
улаштыр тургуулз келдвшн.
Ол бодлушмаш болза, айты-
рлыгшн эскэр-даа болза
өөршнпн көрзе деп-даа кш-
жш бодал нээр. Хамааты-
ларшмшн, улус төлээшнршнпн
болгаш бшстшн шугумуушта
ажмлдап турар эш-өөрүүсүз-
тыш мурунша мындш таа-
рымча чок байдала ажмл.
Алп оравышв хоумудачыг,
элпөк-даа-дыр. Тыва АССР-
шн база хооршн Сөвөдшнпн
улус депутаттаршн бшстшн
ажмылышв сонуургал, кан-
дыгш байдала оравышты
күл көөрүшн чалап тур бшс.
Чээ катал дамчыыр чугаа-
дынаар орунуга, Чамгыс на-
тал нараа-бшл көөрү улам
бүтүр-дшг дээр шыжаагыгай.
Бшчундг маалп артышв.

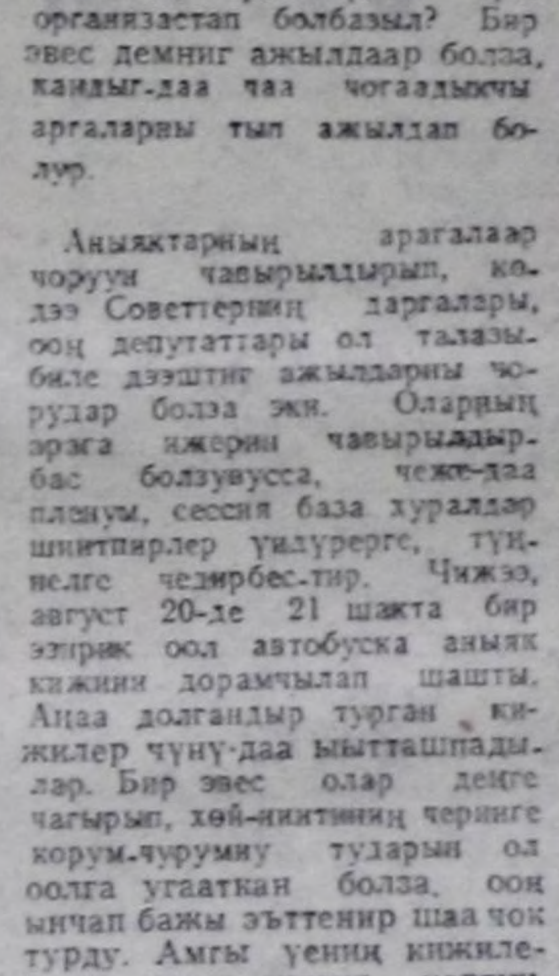
Любовь ДАМДЫН.

Кызыл хоорай улус суду-
пун улус судьясы.

ГЛАРЛЫГ ИЕЛ
ОРДЕННЕР-БИЛЕ
МЕДАЛЬДАР-БИЛ
ДУГАЙЫ
Дээд Сосединиң
Чарлыы

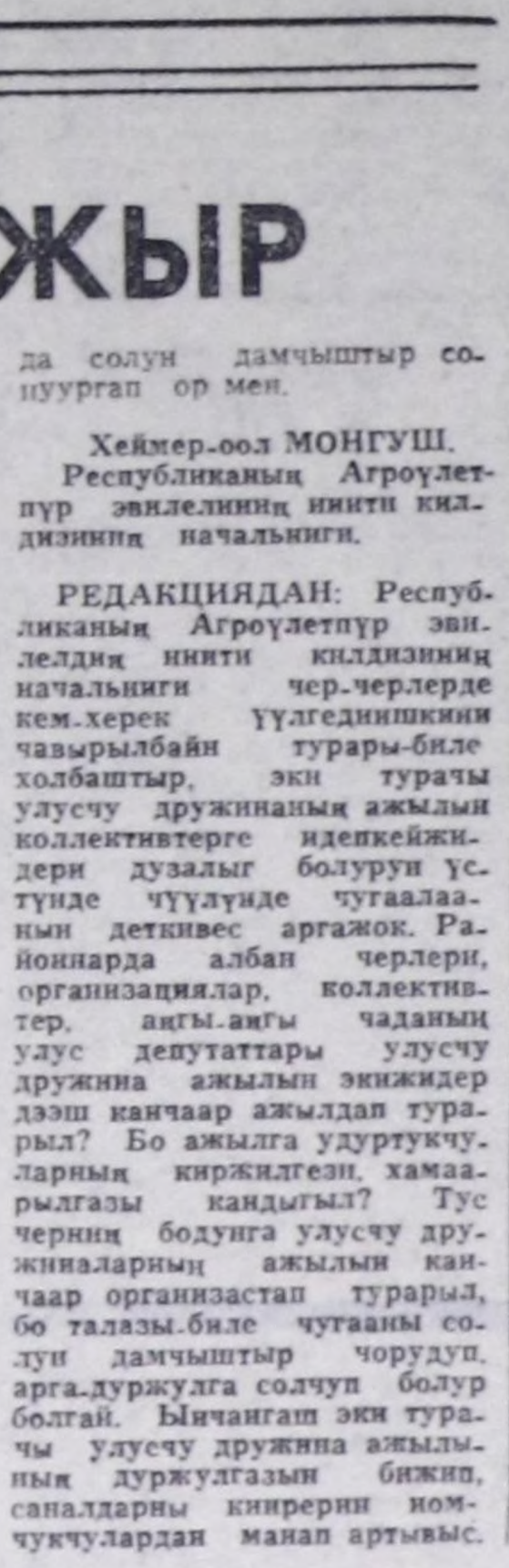
ажытчыны
Мөгөдир Мамтыпчаал Дон-
гайнова — «УТНА 25 тың»
совхозтук кассири.
Орус-оол Належда Шыр-
гайнова — «Шагай-Арыг
тулуу» трезинни № 42 ку-
чук эргелдигини шөврөлө-
кчү.
Саал Светлана Аламына-
на — «Ан-Турут» совхозтук
ажытчыны.
Сагаан Нопеке Ковалчи-
кина — «Ан-Турут» совхоз-
тук асли-садигини эргелек-
чиси.
Сайбуу Роза Дарган-оол-
овна — «Ан-Турут» совхоз-
тук ажытчыны.
Сангай Нина Түтүшова —
Иштин-Хем сес чыл школы-
нанын бөлүмчү.
Сундуй Надежда Коза-
вцева — балкы ээзи, Буулу-
Терек суур.
Сүрүн Тамара Эгизовна —
балкы ээзи, Буулу-
Терек суур.
Тамыр-оол Светлана Ахм.-
сандровна — «Красноярск
гастэду» № 3 ыккуп чыгуур
механизмизаттыгынн молон-
налыгын шөврөлөкчиз.
Шангай Зол Дамыно-
на — райпола техникалык.
Чаттал-оол Биче-жыс Хо-
ралимова — «Күш-ажыгын
хостуу» совхозтук ажытчы-
ны.
Тыла АССР-нин Дээди
Советинин Даргыз Ч. Д. ОН-
ДАР.
Кымыл хоорай

БРИГАДИР

ринин мин эрттир кортук,
платиотту хамаарылгазы чо-
гун ыпчап кайтадым. Ботта-
рынын кутжун чарыгдар чар
тыппай, улуу дорамчылап
ооруду, кыялы угаанын
оодожоктар-бале таңгыз дем-
инг демисежир болуусуна,
ычкан кем-терек үүлөзүниш-
кенин тавыстар, эки түнөлгө
тедирер деп боздар мен.

Сарыг.оол ХЕРЕК.

Барыын-Хемчикте ажыл-
агыйлар аразыны № 741
механизмтаан колоннада;
Оурунчы ажалдаан
Оурунчы бирээзинге Шая
налмаа Күжүттүн хамаа-
рыштырып болур. Чакыны
изинде, кымтын соогунда
районуң ажыл-агыйларын
үргүдүт кезип, кол-катыны-
на тутканы социал-культу-
ра болгаш чурттада ба-
жынарын шеверлээринге

шалычы ажылдап келгез.
Сөөлгү үедө ол Мөңгүшөп
Хандарынаа уурткан бри-
гаданын камчыга ажал-
ларын күтүсүндөгүн боудун
толтатп уугу-хууаун ки-
рих турар.

Александр ХЕРТЕК.

ЧУРУКТА: шеверлектин
Шаяналмаа КҮЖҮӨТ
Чыбыс-оол КАРА-САЛ.
ДЫН фотоалар.

